

SKIEN KOMMUNE BYUTVIKLING, DRIFT OG KULTUR
Postboks 158 Sentrum
3701 Skien

Saksbehandler:
Tor Fredrik Holth

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Skien kommunes avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14 Kontrollnummer: 2021.033.I.SFVT

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Anette Hoppestad Hardli (enhetsleder
avløp)

Andre deltagere fra virksomheten:

Finn Jensen (teknisk sjef)
Karin Finnerud (kommunaldirektør)
Geir Vale (kommunalsjef)

Fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark:

Tor Fredrik Holth

*Andre deltagere fra Statsforvalteren i
Vestfold og Telemark:*

Pernille Bechmann

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Skien kommune den 06.09.2021. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark avdekket 1 avvik og ga 4 anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- Det mangler en skriftlig rutine for varsling av Statsforvalteren ved 100 % overskridelse av rensekrav.

Anmerkninger:

- Det må sikres at internkontrollen oppdateres.
- Hva som skal meldes som avvik og hvordan avvik skal behandles bør ha høyere detaljeringsgrad i internkontrollen.
- Kommunen har startet arbeidet med å utarbeide overvåkingsplaner som skal ivareta utslippstillatelsens vilkår 7.1 og 7.2, men har oversittet fristen.

- Miljørisikovurderingen kan forbedres.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

12.10.2021	Tor Fredrik Holth	Siv Hege Wang Grøvo
dato	kontrollør	fagsjef

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: SKIEN KOMMUNE BYUTVIKLING, DRIFT OG KULTUR	
Organisasjonsnr.: 974640686	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	

Kontrollert enhet

Navn: Elstrøm renseanlegg, Skien avløpsnett til Knarrdalstrand renseanlegg	Anleggsnr.: 3807.0106.01, 3807.0269.01
Kommune: Skien	Fylke: Vestfold og Telemark
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: Elstrøm renseanlegg: 27.03.1980, Skien avløpsnett til Knarrdalstrand renseanlegg: 08.03.2021	Sist endret: Elstrøm renseanlegg: 20.04.2021

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Statsforvalterens aksjon for kommunale avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Prosess og renseutstyr
- Gjeldende utslippstillatelse

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Skien kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. Statsforvalteren forutsetter at forholdene rettes opp slik at virksomheten drives i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Vi anser med dette oppfølgingen etter inspeksjonen som avsluttet.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 30. juni 2021. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebysatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften § 39-7.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Skien kommune bli ilagt et gebyr på kr 33 800,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebysats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark (jf. offentleglova) og på www.norskeutslipp.no.

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Det mangler en skriftlig rutine for varsling av Statsforvalteren ved 100 % overskridelse av rensekrav.

Avvik fra:

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 andre ledd punkt 7.
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-14 Varsling av overskridelse av rensekrav.
- Utslippstillatelsen vilkår 2.4 Krav til utslipp fra renseanlegg.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 7 stiller krav til at virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets- lovgivningen. Dette skal dokumenteres skriftlig. Etter forurensningsforskriften § 14-14 og utslippstillatelsen vilkår 2.4 skal kommunen snarest varsle Statsforvalteren dersom utslippet er overskredet med 100 % eller mer av det rensekravene tilsier.

Det kom frem under tilsynet at det fantes 4 tilfeller i 2020 i virksomhetens egenkontrollrapport med over 100 % overskridelse av rensekrav (<80 % rensing av fosfor). Dette gjaldt 18.01.2020, 10.02.2020, 11.03.2020 og 04.12.2020. Kommunen bekreftet under tilsynet at meldinger om dette ikke er sendt Statsforvalteren, og at rutine for dette ikke fantes.

Kommunen ettersendte oppdatert rutine ID-2943 v3 «7. Forebygge, avdekke, rette opp og rapportere avvik Avløp». Denne angir ikke entydig hva som skal defineres som et avvik og dermed varsles, og varsling til Statsforvalteren er kun knyttet til utslippstillatelsens vilkår 6.2 om akutt forurensning.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Det må sikres at internkontrollen oppdateres.

Kommentarer:

Under tilsynet var det ikke tilstrekkelig sikret at internkontrollen oppdateres og dermed fungerer som forutsatt. Varsling av dokumentrevisjoner skjer automatisk på epost i styringssystemet TQM, men systemet sender ikke purring om dokumentet ikke revideres. Dokumentene kommunen sendte Statsforvalteren var satt for neste revisjon 1.1.2021, og revisjonsfristen så dermed ut til å være overskredet. Dokumentene var imidlertid revidert sent i 2020 og skulle hatt ny frist 1.1.2022. Varselet ble derfor forkastet uten at det ble satt ny frist. Slike dokumenter plasseres i en systemoversikt «Mine oppgaver», men denne har vært dårlig kjent i kommunen. Kommunen bør dokumentere dette skriftlig.

Anmerkning 2

Hva som skal meldes som avvik og hvordan avvik skal behandles bør ha høyere detaljeringsgrad i internkontrollen.

Kommentarer:

Kommunen har flere systemer hvor avvik kan registreres, bl.a. driftssystemet Gemini, styringssystemet TQM og egen avviksbok for renseanlegget. Det kom frem under tilsynet at alle hendelser ønskes innmeldt og at avdelingsleder eller vakt, avhengig av tidspunkt, avgjør om hendelsen er et avvik. Ingeniørvakta (utenom arbeidstid) har et vaktprogram/logg og avgjør underveis hvordan meldinger skal håndteres. Dette kan potensielt føre til mangelfull oppfølging av avvik. I rutine 7 *avdekke, rette opp og forebygge avvik* (ID 2943) er det ikke

definert hva som kvalifiserer til avvik og hva som skal rapporteres inn i, eller videre i, systemene. Rutinen er ikke entydig på hvordan avvik skal følges opp og lukkes, og hvordan tiltak dokumenteres. Dette bør detaljeres. Håndtering av gjentakende avvik og deres tilknytning til miljørisikovurderinger bør også detaljeres. Ledelsen kjente lite til innholdet i enkelte rutiner slik som rutinen for håndtering av avvik, som er avgjørende for virksomhetens internkontroll.

Anmerkning 3

Kommunen har startet arbeidet med å utarbeide overvåkingsplaner som skal ivareta utslippstillatelsens vilkår 7.1 og 7.2, men har oversittet fristen.

Kommentarer:

Frister fastsatt i tillatelsen er juridisk bindende med mindre de er vedtatt endret. Kommunen har ikke søkt om, eller fått, utsatt frist før den gikk ut 01.07.2021. Ved behov for endring av vilkår må søknad sendes i god tid før tidsfristens utløp. Skien kommune samarbeider med bl.a. Porsgrunn kommune om flere overvåkingsprogrammer, og har bestilt gjennomgang av disse programmene opp mot kravene i utslippstillatelsene av nødvendighet fagekspertise. Statsforvalteren vil påpeke at det likevel er hver kommunes ansvar å følge opp sine tillatelser og tidsfristene i dem.

Anmerkning 4

Miljørisikovurderingen kan forbedres.

Kommentarer:

Konsekvensklassene i risikovurderingen angir hva som anses som ufarlig (K1), betydelig (K2), alvorlig (K3) og katastrofalt (K4). Beskrivelsen angir ulike grader av brudd på utslippstillatelsen, men ikke hva som er forskjellen på de ulike klassene av brudd eller hvem som skal avgjøre dette: ingen vesentlige brudd (K2), vesentlige brudd (K3) og alvorlige brudd (K4).

Det kom også frem under tilsynet at ledelsen var lite kjent med detaljer i miljørisikovurderingen for avløp og at denne ikke blir forelagt eller godkjent av ledelsen. Også resultater av tidligere tilsyn og egenrapporter blir håndtert på avdelingsnivå og var lite kjent i ledelsen.

8. Andre forhold

Kommunen gir per i dag ikke pålegg om separering til privatpersoner da det ikke er funnet ressurser til dette, men har en egen stilling som håndterer dette for industrien.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Hovedplan for avløp 2017-2036 (2046), Skien kommune 20.12.2016
- Saneringsplan avløp Skien kommune 2022-2037, Norconsult 15.01.2021
- Handlingsplan avløp 2022-2030, 7.7.2021
- Tilstandsvurdering Elstrøm Renseanlegg, Sweco 7.7.2021
- Internkontrollsystem for avløpsanlegg (ID 3154 v2), inkludert rutine:
 - opplæring, involvering og revidering (2942 v3 og v4)
 - mål for helse-, miljø- og sikkerhet
 - organisasjonskart avløp
 - stillingsbeskrivelser med myndighet og ansvar
 - oversikt over arbeidsoppgaver og vaktordninger
 - Miljørisikoanalyser ytre miljø Elstrøm RA og transportsystem
 - avdekke, rette opp og forebygge avvik (2943 v1 og v3)
- epost tilleggsinformasjon fra Skien kommune, 10.09.2021
- Rutine for å gjennomføre oppstartsmøte i plansaker (52-01)
- Sjekkliste ved utarbeiding av reguleringsplaner (50-011)
- Dokument: Saksbehandling av private planforslag, 22.02.21
- Regneark (MS Excel): avløpssoner risikovurdering, 10.09.2021